

WOLFERENSEPAD 15 KM

gevonden. Deze dieren hebben hier zo'n 250.000 jaar geleden rondgelopen. Aan het zogenaamde Muntstrandje is in 2021 een kunstwerk, genaamd Timeline, van de Arnhemse kunstenaar Rob Sweere geplaatst. Via een veertig meter lang voetpad loopt men door een tunnel van mammoettanden naar een bijzonder uitzichtspunt.

8 Gat van Hagen

Al vanaf eind jaren '60 wordt er zand gewonnen in dit gebied bij Valburg, tussen Arnhem en Nijmegen. Toen was de zandwinning bedoeld voor de aanleg van de A50. Door de zandwinning is er een nieuwe natuurlijke omgeving ontstaan die uitermate geschikt bleek voor recreatie. Hoewel de officiële naam 'Strandpark Slijk-Ewijk' is, kennen de inwoners van de gemeente Overbetuwe dit gebied als 'Het Gat van Hagen'. De voormalige landbouwgronden waren verpacht aan de boer Kees van Hagen. Vlakbij het zwemgat ligt nog een zandwinning. Deze noordelijke plas wordt de komende jaren nog gebruikt voor zandwinning voor de beoogde verlenging van de A15 naar de A12.

9 Molen de Vink

Molen de Vink is een zogenaamde standaardmolen, een type dat in de 11e eeuw in Vlaanderen ontstond. Het is het oudste houten type windmolen in de Lage Landen. Herveld kreeg deze molen rond 1400, toen hertog Willem van Gulik het windrecht verleende aan Frederik van der Eese. Boeren waren verplicht hun graan daar te laten malen. De molen kende diverse eigenaren, waaronder de familie Driessen Opheijde en later Jan Jansen de Haert. In 1868 kwam hij in handen van de familie Vink, die er drie generaties eigenaar van bleef. Sinds 1967 draagt de molen hun naam. In 2011 werd hij ondergebracht in een stichting door Erica Vink.

Molen De Vink in Herveld

hier
vrouwen

Dit Klompenpad is tot stand gekomen onder coördinatie van Stichting Landschapsbeheer Gelderland in samenwerking met diverse particuliere eigenaren, vele vrijwilligers, de gemeente Overbetuwe, Staatsbosbeheer en andere partijen uit de streek. Klompenpaden zijn cultuurhistorische wandelroutes die particuliere terreinen, zoals landgoederen en boerenland, toegankelijk maken voor de wandelaar. Ze gaan zoveel mogelijk over historisch tracé en onverharde paden. Rust, kleinschaligheid en de combinatie van cultuur en natuur bepalen de sfeer en vertellen bewoners en wandelaars over de geschiedenis van hun omgeving. Ook het landschap heeft voordeel van de ontwikkeling van Klompenpaden: vaak worden landschapselementen hersteld en aangelegd. Door aan te sluiten bij lokale initiatieven als landwinkels, horeca en kamperen bij de boer wordt de economie van de streek versterkt.

Meer informatie over Klompenpaden: www.klompenpaden.nl.
Hier vindt u ook actuele wijzigingen of aandachtspunten.

Meer informatie over Stichting Landschapsbeheer Gelderland: slgelderland.nl

PRAKTISCHE INFORMATIE

- Rondwandeling gemarkeerd in twee richtingen met groene klompjes.
- U kunt de route verkorten tot 9 km. Dit staat op de kaart aangegeven en is onderweg gemarkeerd.
- Het is mogelijk om sommige Klompenpaden te combineren. Eventuele overstap-punten zijn aangegeven op de kaart en ter plekke in het veld.
- De nummers op de kaart verwijzen naar bezienswaardigheden langs de route die beschreven worden in deze folder.
- Routenavigatie en informatie over landschap en cultuurhistorie is ook beschikbaar via de Klompenpaden-app.
- Het Klompenpad is niet geschikt voor kinderwagens en rolstoelen vanwege de smalle en onverharde paden. Stevig en waterdicht schoeisel wordt aanbevolen.
- Honden zijn verboden op particuliere delen van het Klompenpad om verstoring van vee en wild te voorkomen. Dit is aangegeven op de openstellingsborden die u aan het begin van het particuliere terrein.

productie & eindredactie tekst	Stichting Landschapsbeheer Gelderland (SLG)
eindredactie	Klompenpadwerkgroep en SLG
beeldmateriaal	SLG Gelderland in Beeld, Shutterstock en SLG. Op de voorkant staat een schilderij van kasteel Andelst door Matthijs Quispel.
opmaak	Bas Reijnen
met speciale dank aan	de Klompenpadwerkgroep Wolferensepad en de particuliere grondeigenaren

© Stichting Landschapsbeheer Gelderland
2025, 1^e druk. Alle rechten voorbehouden

Bij vragen of opmerkingen over dit pad kunt u contact opnemen met SLG via www.klompenpaden.nl.

NIET BESTEMD
VOOR VERKOOP

Dit Klompenpad is mede gefinancierd door de Provincie Gelderland, de gemeente Overbetuwe en de Nationale Postcode Loterij.

hier
vrouwen

Wandelen door
uiterwaarden, langs
een fraai landhuis en
een historische molen in
het prachtige buitengebied
van Herveld en Andelst

WOLFERENSEPAD 15 KM

KLOMPENPADEN

WOLFERENSEPAD 15 KM

1 Herveld-Andelst een tweelingdorp

Herveld en Andelst zijn nauw met elkaar verbonden en worden vaak in één genoemd. Op de hoger gelegen gronden zijn archeologische vondsten gedaan, die wijzen op zeer vroege bewoning. Zelfs tot in de Romeinse tijd. Het dorp Andelst is ontstaan op een natuurlijke verhoging in het landschap en deze plek was al bewoond in de Romeinse tijd. Op één van de natuurlijke verhogingen staat de oude kerk van Andelst. Delen van die kerk dateren zelfs uit de 10e eeuw. Het dorp Herveld bestaat eigenlijk uit twee kernen: Herveld-zuid en Herveld-noord. De Lech (Herveld-Zuid) is een zeer oud buurtje. Het verhaal gaat dat in dat buurtje ooit ijzersmeden woonden. Vroeger geloofde men dat smeden een pact met de duivel hadden, omdat ze ijzer konden vervormen. Daarom woonden ze vaak in gehuchten buitenaf, zoals De Lech.

2 Tielsestraat: van fruitstraat naar langste winkelstraat

De Tielsestraat is een straat met een rijke geschiedenis die nauw verweven is met de fruitteelt in de regio. In de 19e en 20e eeuw was de straat een levendige as voor de lokale fruitteelt, met talloze fruitbedrijven en boerderijen die langs de weg waren gevestigd. Deze concentratie van fruitteeltbedrijven leidde tot de informele benaming “de langste winkelstraat van Nederland”. Tegenwoordig bestaat de straat uit een mix van woningen en agrarische bedrijven. Er zijn nog steeds enkele bedrijven actief in de fruitteelt. De straat heeft een landelijke uitstraling met karakteristieke boerderijen, waarvan sommige dateren uit de 19e eeuw, zoals de hallenhuisboerderijen uit circa 1880.

De dorpskerk in Andelst is meer dan duizend jaar oud

hier vrouwen

Tielsestraat in Andelst

3 Gelderse tabaksteelt

In het rivierengebied gingen steeds meer boeren vanaf de 17e eeuw over op de teelt van tabak. Het was een aantrekkelijke keuze voor kleine boeren, aangezien de teelt niet veel kapitaal vereiste. Na de oogst werden de tabaksbladeren aan spijlen geregen om te drogen. Het drogen vond plaats op de boerderij of in een van de tabaksschuren. In de tabaksschuren werd de tabak geperst en gefermenteerd voor deze in balen werd verkocht aan de groothandel. In het begin van de 20e eeuw vond een overgang van de tabaksteelt naar de fruitteelt plaats. De nalatenschap aan de bloeitijd van de tabaksteelt is nog altijd zichtbaar langs de route. Bijvoorbeeld de tabaksschuur aan de Kerkstraat, de tabakshoeve aan de Waalstraat en het tabaksboerderijtje aan de Rozenstraat.

4 Bedrijvigheid in en op de Waal

Tot en met de eerste helft van de 20ste eeuw werd er op de Waal veel op zalm gevestigd. Dit gebeurde met zogeheten waalschokkers, een specifiek soort boot. Ook nabij voormalig café Valks werd regelmatig gevestigd en het mag duidelijk zijn dat de vissers regelmatig in het café vertoefden. Vanaf eind 19de eeuw tot 1940 was er een zwembad in de rivier. Een deel van de rivier werd hiervoor afgezet met touwen. De freule Clara Fabricius had officieel het beheer hierover. Er was ook een badmeester, maar die zat meestal in het café. Tegenwoordig mag niet meer gezwommen worden in de Waal vanwege gevaar door stroming en scheepverkeer.

5 Slingerbos: sporen van een ramp

Het bos ter hoogte van een grote bocht in de dijk staat bekend als het Slingerbos en ontleent haar naam aan de rampspoed uit het begin van de 19e eeuw. In 1809 en 1820 vond hier een enorme watersnoodramp plaats. Door strenge vorst ontstonden grote ijssdammen, waardoor het water razendsnel steeg en dijken braken. Het gevolg: kolkende watermassa's die diepe gaten – zogeheten wielen of kolken – uitspoelden achter de dijk. Na een dijkdoorbraak werd vervolgens de dijk rond de kolk gelegd. Een nieuwe bocht in de dijk was het gevolg. Door deze herhaaldelijk optredende rampspoed lopen de rivierdijken nu zo kronkelig. Een blijvend gevolg van de strijd tegen het water!

6 Huis Loenen

De bouw is gestart in 1760 als jachthuis en als opvolger van het middeleeuwse kasteel Loenen, een van de fraaiste adellijke huizen van de Overbetuwe. Het huis heeft een karakteristiek mansardedak, een toren en een bel-etage. Op het terrein staan onder meer een prieeltje, een koetshuis met orangerie, een T-boerderij gebouwd op de resten van het middeleeuwse kasteel Loenen met kasteelgewelven en een boswachterswoning. Het oorspronkelijke kasteel werd verwoest door overstromingen, aanslagen tijdens de 80-jarige oorlog met Spanje en afgebroken in 1820. Sinds 2022 zijn de gebouwen in gebruik als B&B, trouw- en vergaderlocatie. Het landgoed als geheel heeft een monumentale status.

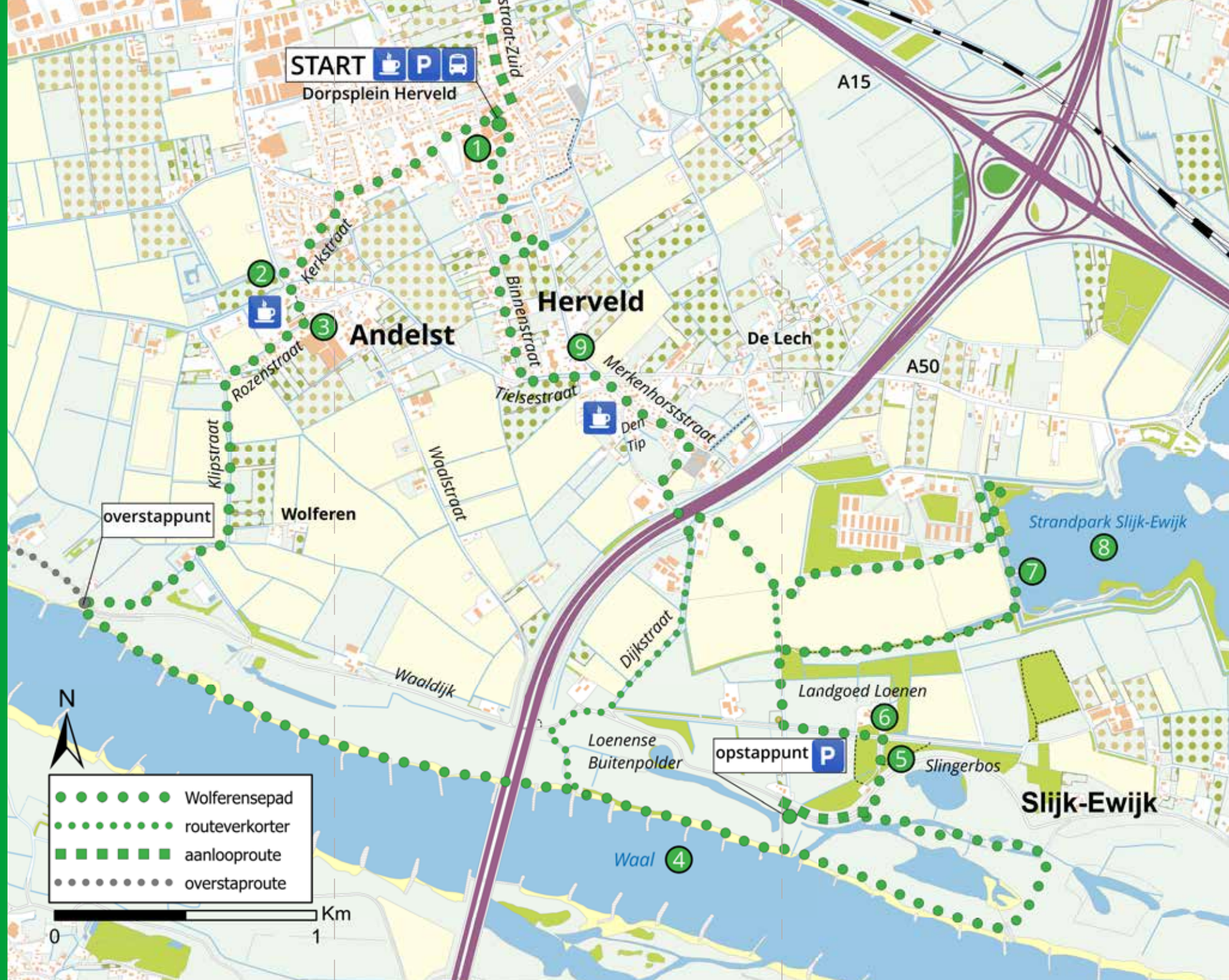
7 Muntstrandje: kunst en prehistorie

Tijdens de zandwinning werden hier overblijfselen van mammoeten

Huis Loenen

WOLFERENSEPAD 15 KM

- Wolfersensepad
- routeverkorter
- ■ ■ ■ ■ ■ ■ ■ ■ ■ aanlooproute
- overstaproute

Startpunt → Ter hoogte van zalencentrum De Hoendrik (Het Dorpsplein 22 in Herveld.

Opstappunten → Treinstation Zetten-Andelst, Wageningsestraat 3 in Zetten. Parkeerplaats Loenensche Buitenpolder, ter hoogte van Waaldijk 10 in Slijk-Ewijk.

Openbaar vervoer → Bushalte De Hoge Hof, Herveld en bushalte Stenenkamerstraat, Herveld. Station Zetten-Andelst.

Horeca → Dorpshuis de Hoendrik, Het Dorpsplein 22 in Herveld. 't Smulhoekje, Het Dorpsplein 50 in Herveld. Museumboerderij den Tip, Merkenhorststraat 2 in Herveld. Cafeteria/eetcafé de Posthoorn, Tielsestraat 215 in Andelst.

Kijk op klompenpaden.nl voor dit pad voor actuele informatie en routewijzigingen. Website en Klompenpaden-app hebben altijd de meest actuele informatie.

Te gast op het erf en boerenland

Klompenpaden lopen regelmatig over het erf van een boer, langs een beekje of over een sloot. Vaak is dit privéterrein. Er wordt nauw samengewerkt met boeren en grondeigenaren die recreatief medegebruik toestaan. Zonder hun toestemming waren er niet zoveel Klompenpaden.

Honden verboden

Als wandelaar ben je te gast. Het betreden van privéterrein wordt aangegeven met een speciaal openstellingsbord. Er geldt een hondenverbod. Honden kunnen onrust veroorzaken bij vee, wild of weidevogels. Daarnaast kunnen ze ziekten verspreiden. Daarom zijn honden verboden op Klompenpaden. Wij danken u voor uw begrip.

HOE WERKT DEZE DOWNLOADBARE FOLDER

Download deze folder en druk het af in kleur (dubbelzijdig, gespiegeld langs korte zijde) voordat u gaat wandelen. U krijgt dan de folder + de wandelkaart geprint. De folder kunt u als een echte folder vouwen over de aangegeven grijze lijnen. Deze folder bevat altijd de meest actuele informatie.

hier vouwen

KLOMPENPADEN

hier vouwen

Op deze kaart uit begin 19de eeuw staat nog een kerk ter hoogte van Wolferen

Wolferen

De oudste vermelding van Wolferen dateert al uit de 11e eeuw. Wolferen staat dan op de goederenlijst van de abdij van Sint Vaast te Atrecht. In 1167 verkocht de abdi zijn goederen te Wolferen aan graaf Dirk van Kleef. Wolferen heeft eeuwenlang last ondervonden van de rivier de Waal die zich in noordelijke richting verplaatste en zo geleidelijk het dorp opslokte. Wolferen was dan ook vanouds groter en had waarschijnlijk ook een kerk. Samen met Loenen vormde het een hoge heerlijkheid. In de 15e eeuw kwam de heerlijkheid in handen van het geslacht Van Gent en werd het onderdeel van het hertogdom Gelre.

Ontdek het prachtige buitengebied van Herveld en Andelst en leer meer over de historie van de fruit- en tabaksteelt in deze regio. Zoek op deze gevarieerde route de wespndief in het bos en het icarusblauwtje langs de dijk! Klompen aan, rugzak op en gaan!

De metamorfose van de Loenensche Buitenpolder

De Loenensche Buitenpolder is voornamelijk eigendom van Staatsbosbeheer en wordt ook grotendeels door hen beheerd. In 2019 onderging dit stukje uiterwaarde een ware metamorfose. Door het verbreden en verdiepen van een oude rivierstrang is de rivierdynamiek binnen de polder hersteld. Het landschap beweegt nu mee met het ritme van de rivier, wat zorgt voor een gevarieerd decor van moeras, bloemrijke graslanden, open weidegebieden en cultuurgrond. De Loenensche Buitenpolder maakt deel uit van het Natura 2000-netwerk, een Europees netwerk van beschermde natuurgebieden. Hier staat de bescherming van kwetsbare soorten en leefgebieden centraal. Dankzij deze status wordt de bijzondere natuur hier extra goed beschermd en kunnen dieren zoals de bever, het icarusblauwtje (zie voorkant folder), watervogels en zeldzame planten hier floreren.

Het nonnetje is een wintergast, die in de polder te zien is

